

ІНФАРМАЦЫЙНЫЯ РЭСУРСЫ НАЦЫЯНАЛЬнай КУЛЬТУРЫ ВА ўМОВАХ ГЛАБАЛІЗАЦЫ

Працэс глабалізацыі ахоплівае ўсю разнастайнасць чалавечай дзейнасці [1]. Таму неабходна разглядаць развіццё нацыянальнай культуры ва ўмовах глабалізацыі [2] дзеля вызначэння стратэгіі руху нацыянальнай культуры з улікам дынамікі знешніх умоў.

Для нацыянальнай культуры адносна невялікага народа (напрыклад, беларускага) у адрозненне ад рускага, французкага, нямецкага глабалізацыя і найбольш яскравая яе праява – інфарматызацыя – маюць супярэчлівыя ўплывы:

– магчымасць больш шырокага і непасрэднага прадстаўлення ў глабальных інфармацыйных структурах, што забяспечвае хуткі доступ да дакладнай інфармацыі як з боку носьбітаў нацыянальнай культуры, так і з боку прадстаўнікоў культур іншых народаў;

– «выцясненне», «паглыннанне» інфармацыйных рэсурсаў невялікай нацыянальнай культуры рэсурсамі культуры вялікага народа за кошт значнай колькаснай перавагі і фінансавай падтрымкі.

Асабліва выразна гэтыя тэндэнцыі праяўляюцца ў сферах культуры і мастацтва, блізкіх да рынку (агрэсіўнае канкурэнтнае асяроддзе), арыентаваных на масавае спажыванне.

Таму зладзённы характар набываюць задачы стварэння і множання інфармацыйных рэсурсаў нацыянальнай культуры. Тут вызначаюцца два асноўныя напрамкі:

– стварэнне новых рэсурсаў і прадуктаў (у першую чаргу дынамічных сеткавых [3]);

– перавод традыцыйных дакументаў у новыя формы – рэтраспектыўная канверсія [4].

Рэтраспектыўная канверсія інфармацыйных рэсурсаў – гэта навукова-вытворчы працэс пераходу да новага віду інфармацыйна-тэхналагічнага мадэлявання. Такі працэс ажыццяўляецца на ўзроўні пераўтварэння (традыцыйных) інфармацыйных мадэляў у адпаведныя новаму праграмнаму і апаратнаму забеспячэнню. Мэта яго – стварэнне ўмоў для надзейнага захавання і вольнага доступу да інфармацыі, зафіксаванай (раней) на базе састарэлай тэхналогіі. Актуальнасць праблемы рэтраспектыўнай канверсіі інфармацыйных рэсурсаў узрастае ва ўмовах станаўлення інфармацыйнага грамадства.

Інфармацыйнае грамадства мае наступныя вызначальныя рысы:

– блізкая да абсалютнай ступень распаўсюджання камп’ютарнай тэхнікі («камп’ютар – у кожным доме»);

– роўныя магчымасці доступу і хуткага атрымання асобамі поўнай і дакладнай інфармацыі любога віду і прызначэння;

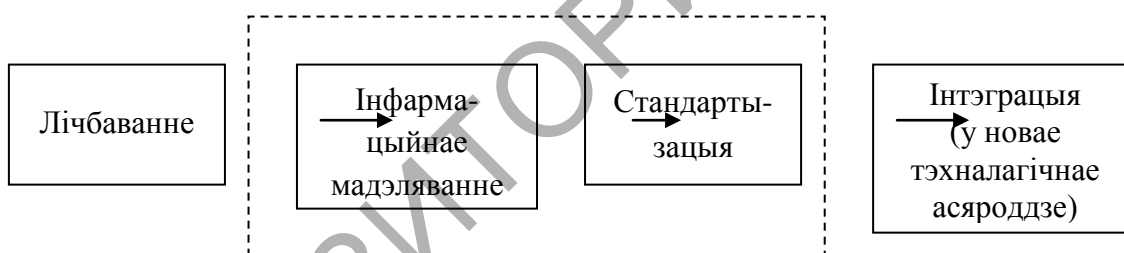
– роўныя магчымасці аператыўнай камунікацыі паміж асобамі, устаноўамі незалежна ад іх дзяржаўнай прыналежнасці і тэрытарыяльнага месцазнаходжання;

– стварэнне і развіццё новых формаў дзейнасці на аснове інфармацыйных тэхналогій, у тым ліку ў сферы творчасці, выхавання, адукацыі і г.д.;

– пераўтварэнне дзейнасці сродкаў масавай інфармацыі на аснове тэхналагічнага спалучэння з камп’ютарнымі сеткамі.

У інфармацыйным грамадстве рэтраспектыўная канверсія інфармацыйных рэсурсаў увасабляе адзін са сродкаў захавання культурнай спадчыны. Апошняя функцыя ажыццяўляецца ў дзяржаўных сістэмах комплексам інстытутаў.

Агульная схема рэтраспектыўнай канверсіі інфармацыйных рэсурсаў выглядае наступным чынам:

Лічбаванне – «лічбавае мадэляванне», стварэнне зыходнай камп’ютарнай мадэлі для захавання «электроннага вобраза» аб’екта-арыгінала (сканіраванне, фатаграфаванне і г.д.). Асноўныя праблемы ажыццяўлення вызначаюцца значнасцю аб’ёмаў лічбавання.

Інфармацыйнае мадэляванне – стварэнне структуры, адказнай за пошук «электроннага вобраза». Прадугледжвае аналітычныя працэдуры, аўтаматызацыя якіх звязана з задачамі распазнавання. Праблемы ажыццяўлення маюць фундаментальны характар.

Стандартызацыя – прывядзенне папярэдняй структуры ў адпаведнасць з інфармацыйнымі стандартамі прадметнай галіны. Мэта – стварэнне ўмоў для распаўсюджвання і інтэграцыі з іншымі рэсурсамі.

Інтэграцыя прадугледжвае працэдуры ўключэння мультымедынай мадэлі аб'екта ў агульнае (новае) тэхналагічнае і праграмна-тэхнічнае асяроддзе (банк звестак).

Такім чынам, лёс нацыянальнай культуры ў інфармацыйным грамадстве, спароджаным глабалізацыяй, залежыць ад хуткасці руху ў азначаных кірунках ва ўмовах канкурэнтнага асяроддзя.

1. *Уткин, А. И.* Глобализация: процесс и осмысление / А. И. Уткин. – М.: Логос, 2001. – 253 с.

2. *Диалог культур и перспективы социокультурной глобализации в современном обществе: сб. науч. ст. / редкол.: В. Ф. Мартынов (отв. ред.) [и др.].* – Минск: Белорус. гос. ун-т, 2005. – 204 с.

3. *Бураўкін, А. Г.* Сеткавыя інфармацыйныя рэсурсы нацыянальнай мастацкай культуры: праблемы стварэння / А. Г. Бураўкін // Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі і сацыяльная значнасць бібліятэк: матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., Мінск, 29–30 кастр. 2003 г. / склад. Л. Г. Кірухіна; рэдкал.: Р. С. Матульскі [і інш.]. – Мінск, 2004. – С. 91–94.

4. *Рэтраканверсія* – тэхналогія захавання культурнай спадчыны ў інфармацыйным грамадстве [Электронны рэсурс] / А. Г. Бураўкін // Програма ЮНЕСКО «Память мира»: деятельность библиотек, архивов, музеев по сохранению документального наследия: материалы Международ. конф. (Национальная библиотека Беларуси, 30 ноября – 1 декабря 2006 г.) / редкол.: Л. Г. Кирюхина (гл. ред.) [и др.]. – Минск, 2007. – С. 111–114.